

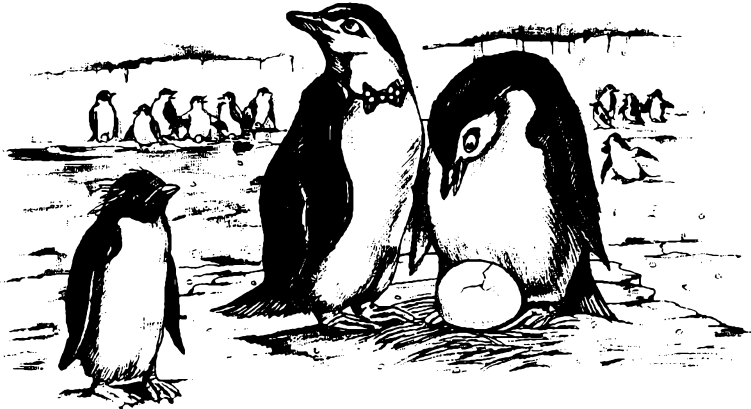

ми любимо читати!

Сільвіо Д'АРЦО

ПІНГВІНЯТКО БЕЗ ФРАКА *

Казка

Ця історія про пінгвінятко Лімпо. Про те, як воно спромоглося добути власний фрак. Якщо ваша вчителька скаже, що історія ця занадто чудернацька і такого не буває, то що ж — нехай так. А ви, хлопчики й дівчатка, ширше розплющуйте очі, нашорошуйте вуха і уважно слухайте.

Отож я починаю.

Коли розколюється яйце, всі знають, що його використовують на пиріг або тістечка: чим більше яйце, тим пишніше тісто. Це також зрозуміло, як Божий день... Гарзд... Коли ж нарешті розколалося яйце, про яке я веду мову, — а це було отакенне яйце! — вийшов не пиріг і не тістечка, а веселе свято. Річ у тім, що з того яйця вистромилася голівка пінгвінятка, котрому саме пішов перший день, перша година, перша хвилина життя. І якщо взагалі є щастя на цьому світі, то пінгвіняткові мама і тато були безмежно щасливі. Вони тільки те й робили, що вигравали сво-

го малюка, співали йому колискових, розказували казочки про тюленів та чайок. Не могли ним ніяк на милуватися.

Минув день, другий, третій. Пінгвінятко, самі розумієте, підростало.

— Ось тобі й маєш! — вигукнув Пінгвін-тато, лягнувши себе крилом. — Ми так захопилися вихованням сина, що забули дати синові ім'я. В цьому віці кожна дитина має ім'я. Назвімо нашого малюка Лімпопо. Тобі подобається?..

Проте мама чомусь замислилась.

— Ім'я наче непогане, та й милозвучне. Але як тобі пояснити?.. Чи не задовге для нашого малюка? Такий крихітка...

— Ще що вигадала, — відмахнувся тато. — Таж він ще виросте!

— Все одно... все одно... — сумнівалася мама, — може статися, що малюк не запам'ятає таке складне ім'я. Уявляєш, якого сорому можна набратися.

— Чисто жіночі міркування, — ображено зауважив Пінгвін-тато.

Пінгвіниха-мама, збагнувши, що вже дійшло до образи, надумалась викласти все як є.

— Бачиш, ім'я Лімпопо навіть занадто красиве для нього... Таке ім'я для заможних. Для якогось багатія, якщо взагалі не для ватажка зграї. А насправді ж йому судилася (о Боже! Мій бідолашний синок ще не знає...) доля найбіднішого пінгвіна в світі. Він не матиме анічогісінько. І життя йому випаде нелегке... Тому я воліла б дати йому просте, непришне ім'я, щоб нічого не значило.

Пінгвін-тато понурив голову.

— Твоя правда, життя його не буде легке. Тож назвімо його... Лімпо, ім'я це, власне, нічого не означає. Втім, воно не повне. Так, уламочок.

Саме цієї хвилини малюк прокинувся, замахав крильцями, покрутив дзьобом, одне слово, вчинив бучу.

— Ой, лишенько! — вигукнула Пінгвініха-мама, приголубивши синочка. — Він усе розуміє.

Минув якийсь час. Пінгвінятко навчилося твердо стояти на лапках, ходити, говорити (хоч і не завжди правильно), пірнати, ловити рибу, відрізняти сніг від льоду й багато чого іншого. Воно було по-своєму щасливе. Та ось настав великий день: разом з іншими пінгвінятами Лімпо мав іти до школи. А оскільки він був слухняний та розумний, обіцяв гарно вчитися, то й не вередував.

— До побачення, повернуся о шостій вечора, — сказав Лімпо, — принесу, якщо зумію, гарну оцінку.

Узяв собі рибину на сніданок, поцілував тата й маму і почимчикував до школи.

“Сподіватимемося, що все буде добре“, — подумав Пінгвін-тато.

Аж раптом, за якихось півгодини, пінгвінятко повернулось.

“Отже, щось не так“, — подумала мама.

— Атож, — додав тато. — На жаль, на жаль.

І обоє гірко зажурилися.

— Татусю й матусю, пробачте, любі, — мовив Лімпо якнайчемніше, бо й справді був гарно вихований. — Але ж ви забули... одягти мене у фрак. Всі діти у фраках — вони на мене так дивно поглядали й перешіптувались між собою, а декотрі навіть обнюхали мене... Та й учитель не пустив до класу і зауважив, що непристойно приходити до школи в самій сорочці. Уявляєте, який сором. Звичайно, я пообіцяв, що швиденько побіжу додому, вдягну свій фрак і за півгодини повернуся. Ну, а тепер, любі мої, дайте мені хутко мій фрак! Не хотілося б примушувати однокласників та вчителя чекати на мене.

Але тато і мама не мали грошей на фрак, тож стояли похнюпившись і не знали, що й відповісти сину.

“Може, позичити йому свій на сьогодні?“ — подумав Пінгвін-тато.

Мама звела очі, подивилася пильно на нього і похитала головою.

“Ні, ні. Це неможливо, — сказала подумки. — Твій пошарпаний, у плямах, геть потертий. І до того ж ти огрядний“.

— Авжеж, авжеж, — проказав тато вголос.

— Отже, вибачайте, тат... — почав був знову малюк.

І тоді тато, прокашлявшись раз, другий, мовив:

— Я скажу тобі все як є, любий Лімпо. Твій фрак... його, власне, немає.

Лімпо зачудовано глипнув на тата, перевів погляд на маму, замислився.

— То його ніде-ніде немає?

— На жаль, ніде.

— А може, завтра він з'явиться? — забриніла надія в голосі пінгвінятка.

— Ні, й завтра його не буде... — відказав тато.

Лімпо глянув на маму.

— Ой, леле!.. Скажу тобі, любий Лімпо, — похитала головою мама, — ані завтра, ані в позавтрашні дні.

Лімпо трохи помовчав.

— Але, любі тату й мамо, я хотів би знати чому?

Це було його перше “чому?“, але відповіді так ніхто і не дав.

І ось за кілька днів Лімпо повідомив своїх батьків, що він вирішив на один-два сезони податися в чужі краї, де його ніхто-ніхто не знає і не вказуватиме на нього пальцем. Він сподівався знайти роботу, щось із заробленого заощадити і згодом, повернувшись додому, купити собі фрак.

Та батьки й слухати нічого не хотіли. В його віці мандрувати далеко від домівки? Про це навіть подумати страшно! Хіба ж він знає, яка небезпека чигає на нього? До того ж він не знає, хто такий морж, білий ведмідь або гостродзьоба чайка.

І днів п'ять-шість Лімпо сидів удома. А якщо й виходив погуляти, то мусив чимдуж бігти назад, бо всі пінгвіни витріщались на нього, хто показував криль-

цем, а хто навіть сміявся. І що найстрашніше — нікому не хотілося з ним гратись. Однак він не скаржився. Заховавшись у найдавший куточок дому, він чекав, коли настане час вклататися спати. За весь день з'їдав лише шматочок рибини, та й то аби не засмучувати батьків. А тому він марнів і худнув з дня на день.

— Якщо ти так страждаєш, — сказали батьки сьомого дня, — то ми не будемо тобі на заваді. Йди собі, синку. Але дуже не барись, повертайся до нас скоріше. Стережися ведмедя, моржа та чайки.

Попрощавшись, Лімпо закинув на плече торбинку з харчами, втер від сліз очі та й подався в мандри.

Лімпо був слухняний і кмітливий, тож роботу підшукав собі майже одразу.

Як я вже й казав, гарно вихований, він розмовляв з усіма дуже чемно. Лише тоді, коли хтось поводився з ним зверхньо або підсміювався і зненацька запиту-

вав: “Гей, малий, а ти, власне, що таке? Ні риба ні м’ясо, то що ж ти насправді?” — бідолаха починав зумисне кашляти. І кашляв, кашляв (скромно прикриваючи дзьоба правим крильцем) доти, аж доки кривдник забував про своє запитання.

До роботи Лімпо був беручий. Отож доглядав немовлят у тюленів, поки ті приймали морські ванни; розносив від зграї до зграї звістки про появу білих ведмедів (його ж самого, геть білого без фрака, жоден ведмідь не помічав на снігу); сповіщав гостродзьобих чайок про переміщення табунців риби... і трохи торгував. Отже, і пінгвіни, і тюлені, і чайки мусили, як того вимагає звичай, спитати: “Ну що, любий наш Ні Те Ні Се, скільки з нас тепер?” А Лімпо вже підрахував, та ще й перевірів себе кілька разів, і, не замислюючись, відказував: за вчора така платня, за сьогодні — така, і завдаток на завтра — такий... Все, що заробляв, він відкладав собі на фрак. Щовечора перераховував зароблене і від задоволення махав крильцями. Ну, так, знаєте, тільки трішечки.

Одного дня спала йому в голову цікава думка. Надто важлива, коли він сам собі аж ляпаса дав, а тоді ще й другого, і дав би, мабуть, ще й третього, та одна тюлениха глянула на нього осудливо. “Ну й дурний же я! Як цього я не завважив? Поки я тут працюю, інші ходять до школи і кожного дня дізнаються про щось нове. Тож коли я нарешті куплю собі фрак, все одно всі сміятимуться з мене... В такому-бо віці піти до першого класу справді смішно...”

І кмітливий та винахідливий Лімпо миттю вирішив змінити своє життя.

Коли тюлень, морж або чайка розплачувалися з ним за покупку, він брав лише половину плати і просив: “Залиште собі решту, а мені ліпше поясніть, чо-

му...“ — і ставив силу-силенну запитань про речі, котрих сам не міг зрозуміти. Наприклад, чому тюлень так дивно плаває, чому пінгвін не літає, а чайка тільки й вміє, що літати? І знову питав і питав.

Збігав час, і Лімпо відкривав для себе щось нове, а його заощадження щодня збільшувались. Незабаром настане день, коли він повернеться додому й купить собі чудовий чорний фрак.

“Є тільки одна незрозуміла мені річ, — сказав собі якимось Лімпо. — Тільки-но дізнаюся про це, негайно повернуся додому“.

Не раз бачив Лімпо, як утікають чайки, тюлені, моржі, охоплені смертельним жахом, а то й навіть гинуть; не раз він чув, як плачуть їхні малюки. Але жодного разу не бачив, аби щось подібне сталося з кимось із білих ведмедів. Білий ведмідь упевнено розгулював між торосами*, нападав на інших звірів, розривав свою жертву пазурами і завжди, ну, справді, завжди був щасливий, а його малюки ніколи не плакали.

“Але чому так? Чому?“ — без угаву запитував себе Лімпо.

Та ніхто не міг йому відповісти. А якщо Лімпо наполягав, то і морж, і тюлень, і чайка одразу переводили розмову на щось інше.

Аж ось настав особливий день.

— До ваших послуг, добродію, — звернувся Лімпо, розшаркуючись перед двома літніми моржами. Але моржі тільки підозріливо презиралися і насторожено слухали велемовне звертання, бо не розуміли його.

— Починаючи з місяця-молодика я навряд чи зможу бути вам корисним. Покидаю ці краї і вертаюся додому, до тата й мами... Тим-то хотів би віддати ша-

ну моїм чарівним клієнтам за знижкою на сто відсотків (він-бо вмів уже й підрахунки продемонструвати), щоб залишити по собі добру тут пам'ять.

Тепер морж і моржиха все зрозуміли і полагіднішали, і вже усміхалися до Лімпо, коли раптом знову стривожилися. Потягли носом повітря з одного, з

другого боку, наморщили писки і дали чосу...

Саме тоді весь морський берег і навіть неосяжні крижані тороси здригнулися від нечуваного ревіння. Знялися в повітря чайки, сховалися тюлені під воду, а пінгвіни заметушилися й безпорадно замахали кволими крильцями.

Було це не що інше, як ведмеже ревіння.

Лімпо ледве не зомлів зо страху.

Біла ведмедиця і четверо ведмежат з'явилися серед снігів метрів за двадцять від нього. Вона була завбільшки як гора, а лапи мала такі величезні, що однією придушила б двох тюленів, а паща... паща така... що Лімпо аж очі заплющив. І навіть упав, спершись на крильця.

— Ой, лишенько! — прошепотів він. — Ніколи не бачив нічого страшнішого і бачити не хочу.

Він тремтів, неспроможний навіть поворухнутися.

Розплющив очі Лімпо тоді, коли у вухах йому аж задзвеніло від вибуху, гучнішого за ведмеже ревіння. І що ж він побачив?

Ведмедиця перекидьки повалилася наперед і замерла, витягнувшись на снігу; потім смикнулася ще раз в судомі, випустила передсмертний рик і вже більше не ворушилася. Вона була мертва. Четверо ведмежат розгублено обнюхували, облизували її, тикалися носиками в її писок, презиралися ошелешено, а тоді зайшлися плачем.

Лімпо не вірив власним очам.

— Я такого зроду-віку не бачив. Виходить, і ведмідь помирає, як і чайка, тюлень та пінгвін. Ні більше ні менше. Його малюки так само плачуть, як тюленята і чаєнята...

А з печери ближньої гори вийшов гурт чоловіків з рушницями, санчатами та собаками. Вони забрали ведмежат, зв'язали лапи мертвій ведмедиці й потягли її за собою. Чоловіки, сповнені власної гідності, весело розмовляли і сміялися, і невдовзі вони зникли у західному напрямку.

Ще один сезон промайнув.

“От і наближається час, коли я зможу повернутися додому, — сказав собі Лімпо. — Тільки й лишається, що заощадити часточку від того, що я відклав у вересні, а це навіть менше часточки, яку я заробив у жовтні. А ще б хотілося дізнатися, чому людина не схожа на інших і чому людські дитинчата ніколи не плачуть”.

Збігали дні, тижні. Минув цілий місяць. Одного разу Лімпо став свідком полювання на північного оленя, згодом — жахливого полювання на ведмедя і ще огиднішого винищення цілого лігвища моржів. Однак відповіді на своє запитання так і не знаходив. Людина завжди була смілива й відважна, врівнова-

жена й щаслива, а її дітлахи ніколи не плакали.

— Радий слугувати вам, добродію, — звернувся якимось Лімпо до своїх вельмишановних клієнтів.

Він звик так їх називати, бо — ви ж пам'ятаєте? — був напрочуд люб'язний та чемний.

— Я, власне, припиняю мою діяльність, і якби ви зволили принагідно висловити свої останні побажання...

Звернення справді було досить мудроване, і йому не дали докінчити. Всі почали лементувати, бо розгнівались не на жарт.

Лімпо дратував усіх своєю вишуканою мовою і манерами. Його не розуміли.

Та Лімпо, як тільки міг, намагався пояснити, що він насправді мав на увазі.

Однак усі раптом затихли, звернули погляди на небо, почали принохуватися й стежити за рухом сірих хмар та айсбергів, а тоді закивали головами.

— Дякуємо тобі за твою шляхетну пропозицію. Але час розходитися по домівках, і нічого нам тепер не треба. Через кілька днів почнеться найгірший період року. А цього року, може, все ще й передчасно почнеться... Тож прощай і доброї тобі розваги!..

По тому геть усі хутко розійшлися по домівках. Лімпо зостався один, навіть самотнішим, ніж будьколи. Завив вітер, западала ніч.

“Час лаштуватися в дорогу, — сказав собі Лімпо, із занепокоєнням розглядаючи небо. — Не можна більше і дня гаяти. Шкода, що я так і не з'ясував останнього запитання“.

Повернувшись до своєї схованки, він, і справді не гаючи часу, почав готуватися до великої подорожі: тричі перерахував свої заощадження, ще раз перевірів і від цього так стомився, що й заснув.

Коли Лімпо прокинувся, стояла глупа ніч. Увесь світ довкола шаленів: земля здригалася від завивань вітру, перекатів грому, що проникали у печери й ущелини сивих гір. Але всі ці звуки перекривало ревище моря: крижані брили в його водах розбивалися об велетенські скелі, цілі водяні громаддя накочувалися на берег, снігові лавини зсувалися з гірських вершин. Почалася зимова буря.

— Татусю і матусю, любесенькі... — жалібно заплакав Лімпо у своїй убогій схованці. — Мені прикро, що так склалося, повірте... Я був такий чемний з усіма (в цьому ніхто нехай не сумнівається): поступався місцем тюленю, першим вітав старших, ніколи не ображався, коли мене називали Невідь-Що, Ні Те Ні Се, а то й гірше. Я і працював, і вчився. Я вже знаю майже все, та це не моя провина, якщо ви мене більше не побачите. Прощайте, любі мої татусю і мамо!..

І він зачався, очікуючи смерті.

Буря потроху вщухала, а згодом і світанок зазорів. Тихесенько-тихесенько вистромив голівку Лімпо зі схованки.

І ось що побачив він того дня. На березі зібрався чималий гурт людей. Всі вони пильно вдивлялися в море. До болю напруживши зір, Лімпо розгледів далеко у відкритому морі людину. Чорні, сині й зелені хвилі швиргали її на всі боки. І люди, що стояли на березі, ні на мить не відводили од неї очей. Лімпо і собі дивився й дивився...

Зненацька здійнялася велетенська хвиля і з усієї сили ринула вниз... Після цього море почало трохи заспокоюватись, а невдовзі і зовсім утихомирилося. Але тої людини вже не видно було...

На березі, серед юрби, почувся дитячий плач.

— О, ні... ні... цього не може бути... — промимрив Лімпо, не вірячи своїм вухам. — Людські діти плачуть

так само, як і діти ведмедя... ті самі голоси... Чи, може, мені здається? — І він з усіх сил напружив слух, щоб краще чути плач малюків. — Без сумніву, так плачуть ведмежата... і діти тюленів, і чайок, і моржів, і пінгвінів, і всі-всі малюки...

У цю мить Лімпо збагнув, що нарешті дістав відповідь на всі запитання, геть на всі...

І він поволі вирушив у дорогу. Фрак тепер так мало важив для нього, що він забув у схованці всі свої заощадження. Тепер йому не потрібен був ніякий фрак!..

Нарешті Лімпо дочалапав до своїх рідних місць. І тут йому відкрилася дивна річ. У всіх пінгвінів з його зграї, у однолітків по школі, у вчителя, навіть у ватажка зграї, так-так, добродії, навіть і в нього, фраки були геть зношені, пошарпані, лиснючі, одне слово — лахи. І всі пінгвіни, дорослі й малі, пильно розглядали Лімпо, перешіптувалися між собою і показували на нього крильцями.

“Нехай собі дивляться, то їхня справа, — вирішив Лімпо. — Мені байдуже. Зате я знаю дещо таке, чого не знають вони, навіть учитель”.

І почвалав до рідної хатини.

На порозі його зустріли тато і мама. Вони також пильно придивлялися до нього, перешіптувалися і показували на нього крильцями.

“Нехай уже інші... але тато й мама... — подумав зачудований Лімпо. — Та що вдієш?.. Мабуть, у мене справді кумедний вигляд, якщо і мої батьки так на мене дивляться”.

Нарешті Лімпо відважився і сам на себе глянути. І... не повірив власним очам. Ні, це неможливо! Він навіть помацав себе...

На ньому був фрак!..

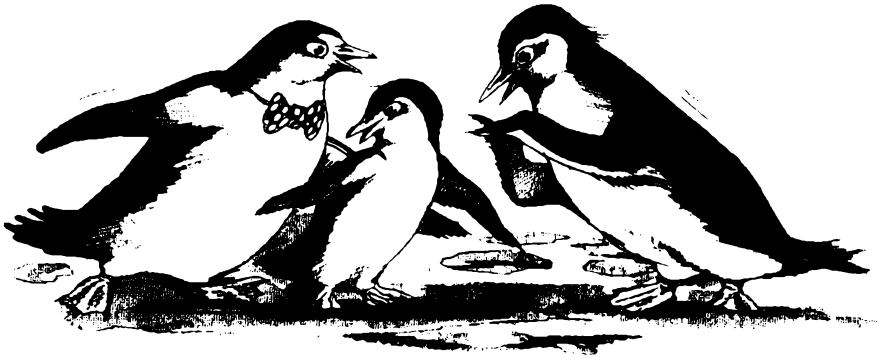
Найшикарніший, найелегантніший, найсолідніший!.. Чорний фрак, якого навряд чи кому ви-

падало досі бачити!.. Справжнісінький святковий фрак, та ще й з ланцюжком для годинника. Порівняно з ним усі інші фраки скидалися на убоге лахміття, які гроша ламаного не варті.

От і вся історія.

А ви, любі мої, повірте мені — це чистісінька правда.

Переклад з італійської
Володимира ЧАЙКОВСЬКОГО

*СЛОВНИЧОК НЕЗРОЗУМІЛИХ СЛІВ,
ПОЗНАЧЕНИХ У ТЕКСТІ ЗІРОЧКАМИ:*

- * **фрак** — чоловічий одяг в талію, з вирізаними спереду полами та довгими фалдами ззаду, який одягають в урочистих випадках;
- * **торос** — нагромадження уламків криги на замерзлих морях і річках.

Художник В. ДУНАЄВА

ГРАЛИ МАМИ, ГРАЛИ ТАТА, А ВИГРАЛИ БАРВІНЧАТА!

(продовження списку переможців)

У Барвінковій лотереї для передплатників виграли:

фотоапарати — Наталка ПОНОМАРЕНКО з Полтавської обл., Наталка ВОЛОШИНЕНКО з Вінницької обл.;

плеєри — Юлія ЗАЦЯПА з Херсонської обл., Марійка КОСТЕНКО з Вінницької обл.;

гру “Новий бум” — Людмила СЛИВКА з Волинської обл., Сашко ТРОФИМЧУК із Одеської обл., Євген МЕДЕНЦІЙ з Київської обл., Світлана КУЛИК з Полтавської обл.;

моделі літаків — Сашко ЗЕЛЕНСЬКИЙ з Кіровоградської обл., Андрій СОБОЛІВСЬКИЙ з Житомирської обл., Костянтин ШАСТАК з Луганської обл., Сашко ТКАЧИК із Волинської обл., Дмитро СУХАР із Дніпропетровської обл.;

моделі автомобілів — Сашко ТИХОНЧУК із Рівненської обл., Володимир ГОГОЛЬ із м. Миколаєва;

атласи “Мандруємо у дивосвіт” — Валентин ПОБІЯНСЬКИЙ з Черкаської обл., Ірина ПЕТРОВА з Полтавської обл., Вікторія БОСЕНКО із Сумської обл.;

шахи — Віталій ЗАВЕРТАЙЛО з Вінницької обл., брати ТРЕТЯКИ з м. Одеси;

фарби — Яна МИКИТЕНКО з Черкаської обл., Наталка КУШНІРУК із Волинської обл., Аліна СВІЧКАР із Полтавської обл., Олександра ЖОВНІР з м. Рівного, Юля КУЛИК із Сумської обл., Світлана ЛЕВЧУК із Хмельницької обл.;

книги — Людмила ШЕРЕМЕТ із Чернігівської обл., Руслана ХОМИЧ із Волинської обл., Люба ГОЛОВЕНКО з Миколаївської обл., Марта РУДИШИНА та Люба СВИРІДЮК із Рівненської обл., Андрій КАЛАШНИК з Харківської обл., Ганна СКРИПНИК з Києва, Ірина МУРЕЙКО з Черкаської обл., Ірина ПЕТРОВА з Дніпропетровської обл., Катя ШИПІЦИНА із Житомирської обл. і ще 20 барвінчат.

Кожен десятий лист, що надійшов на Барвінкову лоте-рею, взяв участь у конкурсі "Десятка". **Суперприз** у ньому — **комп'ютерну приставку** — виграла Вікторія ПІСКОВА з Черкаської обл.

А хто з вас, барвінчата, не виграв цього разу, хай не засмучується: наступного разу пощастить і вам. Адже попереду в нас із вами багато різних конкурсів із пречудовими призами: у другому півріччі на вас чекають неймовірні сюрпризи та несподіванки. Але щоб їх не прогавити, вмовляйте батьків передплатити "Барвінок" на друге півріччя. Поквапте їх — до кінця березня ще можна передплатити "Барвінок" за старую ціною. Бо вже з квітня розпочинається передплата на друге півріччя, і її вартість може зрости.

Ваш друг **БАРВІНОК**

